

BELÜGYMINISZTERIUM

**Szigorúan titkos!
Különösen fontos!**

Szám: 10-27/18/1978.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

54.

**A Magyar Népköztársaság
belügyminiszter-helyettesének
18/1978. számú
INTÉZKEDÉSE**

a BM III. Főcsoportfőnökség szerveinél nyugállományú
állambiztonsági vezetők és tisztek foglalkoztatásáról

Budapest, 1978. augusztus 23-án

Lássa (név, rendfokozat): Engedélyező aláírása: Betekintő aláírása: Év, hó, nap:

Jelen intézkedésről másolatot, vagy kivonatot készíteni tilos!

Szám: 10-27/18/1978.

A Magyar Népköztársaság belügyminiszter-helyettesének 18/1978. számú INTÉZKEDÉSE

**a BM III. Főcsoportfőnökség szerveinél nyugállományú
állambiztonsági vezetők és tisztek foglalkoztatásáról**

Budapest, 1978. augusztus 23-án

A BM III. Főcsoportfőnökség feladatainak növekedésével mind fokozódóbb igényként merül fel egyes nyugállományú állambiztonsági vezetők és tisztek (továbbiakban: nyugállományúak) több évtizedes gyakorlati tapasztalatainak további hasznosítása, munkájuk igénybevétele az operatív feladatok végrehajtásában.

A Belügyminiszter elvtárs a BM III. Főcsoportfőnökség szerveinél — a reálisan kialakított igények, az operatív feladatok és a személyek egyedi elbírálása alapján — 60 fő nyugállományú (állandó létszámkeret) foglalkoztatását engedélyezte. Ezen nyugállományúak foglalkoztatása a BM Külgügyi Osztály költségvetésében megtervezett, de betöltetlen „SZT” létszámhelyeinek terhére történik.

A nyugállományúak foglalkoztatásával kapcsolatos feladatok végrehajtására kiadom az alábbi

INTÉZKEDÉST:

1. A BM III. Főcsoportfőnökség szerveinél nyugállományúakat alapvetően a hálózati operatív munkával összefüggő elvi és gyakorlati feladatok végrehajtására lehet foglalkoztatni az alábbiak szerint:

- a) a legtapasztaltabbakat — akik magasabb beosztásban és munkakörben dolgoztak, s ennél fogva az egész állambiztonsági területre rálátással rendelkeznek — a BM III. Főcsoportfőnökség elvi irányító munkájának segítésére;
- b) a megfelelő felkészültségű volt vezető beosztásúakat az operatív munka módszereinek tudományos igényű és jellegű kutatására, illetve az állambiztonsági propagandamunka korszerű módszereinek kidolgozására, s annak végrehajtásában való részvételre;
- c) az egyéb beosztásokból nyugállományba kerülteket az adott központi szervek felderítő, szűrő-kutató, a gyakorlati hálózati operatív munkájának segítésére.

A nyugállományúak foglalkoztatásának részletesebb szempontjait az 1. számú melléklet tartalmazza.

A fentiekben és az 1. számú mellékletben felsorolt feladatoktól eltérő foglalkoztatásukra csak kivételes esetben, engedélyem alapján kerülhet sor.

2. A korhatár alatt nyugdíjba helyezetteket foglalkoztatni általában nem, vagy csak kivételes esetekben, engedéllyel lehet.

3. A nyugállományúak foglalkoztatása, illetve velük részfoglalkozású munkaviszony létesítése szerződés alapján, a hivatásos állomány nyugállományú tagjainak munkavállalásáról, illetve kereső foglalkozás folytatásáról szóló 15/1975. számú miniszteri parancs rendelkezései alapján történhet.

A BM III. Főcsoportfőnökség szerveinél foglalkoztatott nyugállományúak illetményének folyósítását a polgári létszám- és bérkeretgazdálkodás szabályozásáról szóló 10/1969. számú miniszterhelyettesi utasítás rendelkezései szerint a miniszter pénzügyi-anyagi-műszaki helyettesének egyetértése alapján a BM Külügyi Osztály a konspirációs szabályok betartásával intézi. Bérezésük a betöltetlen „SZT” létszámhelyre eső bérmegettarítás terhére havi 1500—3000 Ft/fő beralapösszeggel történik.

4. A nyugállományúak foglalkoztatására — a nyugállományba helyezés körülményeit is figyelembe véve — személyenként 1 példányban külön javaslatot kell készíteni.

A javaslat tartalmazza a nyugállományú nevét rendfokozatát, személyi adatait, nyugdíjazása körülményeit, utolsó belügyi beosztását, foglalkoztatásának célját, konkrét feladatai rövid leírását, a foglalkoztatásáért közvetlenül felelős vezető nevét, rendfokozatát, beosztását, a javasolt bérösszeget.

A foglalkoztatást:

- a) a csoportfőnöki és attól magasabb beosztásokból nyugállományba kerültek esetében a belügyminiszter;
- b) csoportfőnök-helyettesek, önálló osztályvezetők esetében a BM III. főcsoportfőnök;
- c) a többi beosztásból nyugállományba kerültek esetében a BM III. főcsoportfőnök-helyettesek, illetve a BM III/IV. csoportfőnök

engedélyezi, s azt az „SZT” állomány kinevezésénél szokásos módon állományparancsban kell megjelölni.

5. A jóváhagyott javaslat alapján az érintett szerv vezetője kössön munkaszerződést a munkavállaló nyugállományúval (2. számú melléklet).

A munkaszerződést 3 példányban kell elkészíteni és annak egy-egy példányát meg kell küldeni:

- a BM IV/II. csoportfőnöknek,
- a BM Külügyi Osztály vezetőjének.

A munkaszerződés további egy példánya — a 4. pontban megjelölt javaslattal együtt — a foglalkoztató parancsnoknál marad.

A munkaviszony megszűnésekor a javaslatot a munkaszerződéssel együtt a foglalkoztató parancsnok köteles öt évig megőrizni, majd megsemmisíteni.

6. A nyugállományúak feladataik végzése során kötelesek a vonatkozó utasításokat, parancsokat, rendelkezéseket maradéktalanul betartani, amelyekre a szerződés megkötésekor — a feladataik ismertetésével egyidejűleg — el kell igazítani.

7. A munkáltató szerv vezetője köteles gondoskodni a nyugállományú BM szerződéses igazolvánnyal történő ellátásáról, a feladataival összefüggő BM objektumokba történő beléptetés biztosításáról.

8. A nyugállományúak végzett munkájuk eredményességétől függően — a hivatásos állományra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően — kiüntetésben és jutalomban részesíthetők.

9. A nyugállományúakat a munkaszerződéssel történő foglalkoztatásuk alatt továbbra is megilletik a BM nyugdíjasaira vonatkozó jogok.

10. Az érintett szervek vezetői — az operatív munka igényeit és az aktuális feladatokat is figyelembe véve — 1978. október 30-ig mérjék fel és a BM III/7. Osztály útján hozzám jóváhagyásra terjesszék fel a nyugállományúak foglalkoztatására vonatkozó igényeiket, valamint a munkavállalásra felkérhető nyugállományúak adatait (személyi adataik, foglalkoztatási feladataik és bérösszegük). E feladat végrehajtásához igényeljük az illetékes személyügyi szerv segítségét.

A szervek vezetői ugyancsak a fenti időpontig jelentsék a jelenleg is foglalkoztatott nyugállományúak jelzett adatait annak megjelölésével, hogy a jövőben közülük kiket, mely területen és feladatokkal kívánnak foglalkoztatni.

11. A nyugállományúaknak az intézkedésben meghatározottak szerinti foglalkoztatásáért, munkájuk számonkéréséért és ellenőrzéséért az érintett szervek vezetői a felelősek.

Az 1/a pontban megjelölt nyugállományúak esetében — irányításommal — a BM III/7. Osztály vezetője szervezi és intézi a feladatok végrehajtását.

12. Az intézkedés hatálya a BM III. Főcsoportfőnökség központi szerveire terjed ki.

Az intézkedésben foglaltaknak a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok állambiztonsági szerveire történő kiterjesztése jogát magamnak tartom fenn.

13. Ez az intézkedés 1978. szeptember 1-én lép hatályba, melyet az érintett szervek vezetői állományával a szükséges mértékig ismertetni kell.

KARASZ LAJOS s. k.

rendőr vezérőrnagy,
miniszterhelyettes

Készült: 60 példányban

Felterjesztve: miniszter elvtársnak,
államtitkár elvtársnak,

Kapják: elosztó szerint

SZEMPONTOK

a nyugállományú állambiztonsági vezetők és tisztek foglalkoztatásához

Kiindulási alapok:

- A vezetői munkakörben (főcsoportfőnök-helyettesi, csoportfőnöki, önálló osztályvezetői, osztályvezetői és alosztályvezetői) dolgozott nyugállományba helyezettek — de a tisztek egy része is — nagy szakmai tapasztalattal rendelkezik. Olyan történelmi időszakban éltek és dolgoztak, amikor az osztályharc rendkívül változatos formái és módszerei kerültek alkalmazásra. E harc sikereinek és kudarcainak egyaránt részesei voltak. Az eredményes és bevált harci eszközök tapasztalatai — esetükben — ötvöződnek a kudarcral szerzett maradandó belső tanulságokkal. Nem csak olyanokkal, amelyek az 1956 előtti politikai hibák következményei, hanem olyanokkal is, amelyek az állambiztonsági munka vitele során — helyes politikai vonalvezetésünk mellett is — megfelelő tapasztalatok híján „újratermelődhetnek”.
- A vezetői munkakörben dolgozott nyugállományúak egy része jelenleg is felhasználható szellemi kapacitással rendelkezik, s éppen jelenlegi státuszuk lehetővé teszi, hogy tapasztalataikat elvi, elméleti jelleggel is feldolgozzák, egy-egy téma kapcsán gyakorlatilag hasznosítsák, ha erre megfelelő igény és szervezeti keret teremthető. Az ilyen jellegű elvi munkára ezeknek az elvtársaknak — ha volt is korábban belső igényük — de a beosztásukkal járó leterhelés miatt lehetőségük nem volt.
- A foglalkoztatásuknak humánus oldala is van, bár az előbbi két aspektus szolgálati szempontból lényegesen fontosabb. Mind emellett a humánus szempont sem mellékes, hiszen a szolgálat érdekében történő további aktív hasznosításuk a felénk irányuló —egyébként sok más vonatkozásban bizonyítottan meglevő — megbecsülés jelentős tényezője. Munkába állításuknak előremutató hatása is van, hiszen a hasznosítás megszerzése a továbbiakban nyugdíjba helyezettek „perspektíváját” is megadja.
- A nyugállományúak foglalkoztatásánál kerülni kell az automatizmust. Csak úgy, mint az aktív szolgálatnál, mindenekelőtt a szolgálati feladatokból, illetve az arra való rátermettségből kell kiindulni.

A témát, a szolgálati feladatok mechanizmusát alapul véve, funkcionális oldalról kell megközelíteni, s a tennivalókat a szolgálat ellátásával kapcsolatos elvi és gyakorlati feladatkörökre bontani, továbbá tapasztalataikat a módszertani kutatás egyes kérdéseiben hasznosítani. Mindhárom típusú feladatkör ellátásánál a tevékenységi határvonalakat úgy és olyan

világosan kell megjelölni, hogy a nyugállományúak munkája, tapasztalataik hasznosítása a legkisebb mértékben se sértse a parancsnoki-szolgálati vonal önállóságát, felelősségét, cselekvési készségét.

A nyugállományúak foglalkoztatása, munkájuk megszervezése és hasznosítása során — természetesen — előfordulhatnak kisebb-nagyobb szubjektív problémák, de ezek megfelelő előrelátással, pontos belső szabályozás mellett kiküszöbölhetőek. Elsősorban úgy, ha a nyugállományba helyezettek munkája szervesen illeszkedik a szolgálati feladatok ellátásához.

I.

Elvi jellegű feladatkörök

A legtapasztaltabb nyugállományban levőkből (akik magasabb munkakörben dolgoztak és jelentős vezetői tapasztalattal, valamint az egész állambiztonsági területre rálátással rendelkeznek) a III. Főcsoportfőnökség elvi irányító munkájának (annak alább részletezett főbb problematikájának) gyakorlati segítésére:

- A hálózati munkával kapcsolatos (vonatkozó parancsokban, utasításokban és szabályzatokban lefektetett) előírások gyakorlati megvalósulásának esetenkénti felmérése, általános vagy kérdésenkénti összesítése, elemzése, következtetések — esetleg — ajánlások kidolgozása.

- A hálózati operatív munka — esetenkénti — fenti értelmezésbeli segítése. E tevékenységi körbe lehet sorolni az olyan típusú munkát, amely a kiemelkedően fontos ügyek feldolgozásánál szaktanácsadói munkakört jelentene a főcsoportfőnökség, illetve a csoportfőnökségek vezetői mellett.

(Megjegyzés: a legfontosabb ügyek feldolgozásánál — kém-ügyek, szervezkedések, bomlasztási akciók és aktív intézkedések — a feldolgozó munka színvonalát nagyban befolyásolja, hogy az előzetes ellenőrzést és bizalmas nyomozást végzők milyen gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek. A konspiráció és egyéb szubjektív, valóságos okok — nem teszik lehetővé, hogy ezeket az ügyeket minden esetben azok az elvtársak dolgozzák fel, akik a legnagyobb tapasztalattal rendelkeznek. Előfordul, hogy az ellenség azért tud kibújni a felelősségrevonás alól, mert — „szerencséjére” — nem kellő gyakorlati jártassággal rendelkezők kezébe kerültek.)

- Időszakos szemlék útján — a főcsoportfőnök elhatárolása alapján — konkrét munkaterületeken folyamatosan foglalkozhatnak a megelőző munka elvi és gyakorlati kérdéseivel. A megelőző munka jellege megkívánja a mindig megújuló operatív és politikai helyzethez való igazodást, mind a megelőző munka felfogását, mind alkalmazott módszereit illetően.
- A tényleges szükségleteknek megfelelően foglalkozhatnak bizonyos szűkebb, gyakorlati jellegű szervezetfejlesztési, szervezet átalakítási intézkedések kidolgozásával is. Az ilyen irányú munka kizárólag a vezetés kezdeményezésére történhet és akkor, amikor az operatív helyzet változásának megfelelően ilyen igény felmerül.

Az elvi jellegű feladatkörök teljesítésébe való bekapcsolódás — a fenti, vagy esetleg a későbbiekben és más kérdésekben — csak úgy kép-

zelhető el, ha e munka a III. Főcsoportfőnökség irányító tevékenységét — jól körülhatárolt területeken — elsősorban gyakorlati szempontból segíti.

II.

Gyakorlati jellegű feladatkörök

Abból a tényből kell kiindulni, hogy a csoportfőnökségek vezetése változatlanul leterhelt, s a rendelkezésre álló kapacitás jelentős részét a folyó feladatok elvégzésére használja fel. Egy-egy átfogóbb — a terület elvi fejlesztésére irányuló határozat végrehajtásának állásáról csak nagy időközönként kaphatnak átfogó képet, s így az ilyenkor hozott intézkedések már sok olyan elemet is tartalmazhatnak, amelyeket menetközbeni ellenőrzés révén már korábban célszerű lett volna fogatosítani.

Ilyen témák lehetnek:

- Nyugatról hazatért (amnesztiások) operatív ellenőrzésének helyzete, s az ezzel kapcsolatos további tennivalók.
- A hazánkban levő tőkés külképviseletek magyar alkalmazottainak szervezett utánpótlása (kiválasztás, pozícióbahozás) és rezidenturába szervezett hálózatuk nyugállományúak által történő vezetése.
- A tartósan külföldön dolgozó magyar állampolgárok (szakemberek, vállalati kiküldöttek, szerelők, diákok stb.) védelmének elősegítésében, az e területen végzett elhárító munka fejlesztésében való részvétel.
- Az „F”-dossziások operatív ellenőrzésének esetenkénti felmérése és a szükséges intézkedések megtételére vonatkozó ajánlások kidolgozása. Egy-egy fertőzöttebb, és népgazdasági szempontból fontos, területen rezidenturák útján való hálózati ellenőrzésük megszervezése (természetesen az ilyen személyek megfigyelésére engedélyezett operatív lehetőségek igénybevételével).
- A felderítő, szűrőhálózat szervezésében és vezetésében (rezidensek, hálózati személyek irányítása) való részvétel, főképpen olyan területeken, amelyek idegenforgalmi gyűjtőhelyet képeznek (szállodák, idegenforgalmi hivatalok stb.).
- A népgazdaságvédelem (elsősorban hadiipar) szervezésében, főleg a preventív jellegű feladatokat ellátó hálózati személyek rezidenturákba való szervezésében, s azok vezetésében való részvétel.
- Az összelügyi feladatok erősítésében való részvétel olyan területeken, mint az Ütlevélosztály, a KEO, HÖR, ifjúságvédelem. (E helyeken elképzelhető egy-egy nyugállományú volt vezető állandó jelleggel összekötői feladatokkal való megbízása.)

III.

Módszertani kutatás egyes kérdései

Megfelelő felkészültségű volt vezető beosztású és beosztott nyugállományúakat foglalkoztatni lehet az operatív munka tudományos jellegű módszertani kutatásának vonalán, továbbá egyes területeken az állambiztonsági propagandamunkába való bevonással.

Fontosabb kutatási témák lehetnek:

- Az operatív helyzettel együtt változó beszerzési alapok és módszerek alakulása. Ajánlások kidolgozása — egyes területeken alkalmazott és bevált — új módszerek elterjesztésére, oktatásuk megszervezésére.
- Találkozási helyek („K” és „T” lakások, nyilvános helyek) problematikája, figyelembe véve a lakótelepi lakásokat, hétvégi üdülőtelepeket stb. (mint új helyzetet), nyilvános helyek részesedését és szerepét, a személyes találkozók ritkításának lehetőségeit, a konspiráció és biztonság növelését.
- A hálózati személyek tartásának és ellenőrzésének fejlesztési lehetőségeit, az írásos beszámolók helyett a technikai rögzítések előtérbehelyezését, s ezen keresztül az így nyert információk feldolgozásának hatékonyabb hasznosítását, ellenőrzési kombinációk rendszeres alkalmazásának módszertani kutatását és azok alkalmazási kérdéseit, főképpen a külföldi állampolgárságú hálózat esetében.
- Az operatív tisztek tevékenységi mutatójának kutatása, s a beszámolási, feladat-végrehajtási ellenőrzés korszerűbb rendszerének kidolgozása.
- Az „SZT” állományúak oktatása és továbbképzése korszerűsítésének kidolgozása, részvétel a továbbképzésben.
- Az állambiztonsági propagandamunka korszerű módszereinek kutatása. A népgazdaság különösen fontos területein, továbbá a fegyveres erőknél, s a külkapcsolatokat bonyolító állami szervezetekben rendszeres, magas színvonalú tájékoztató előadások előkészítése; e szervezetekben folyó folyamatos propagandamunkához szükséges tapasztalati anyagok gyűjtése, elemzése, tanulmányok összeállítása.

A nyugállományúak foglalkoztatása olyan új feladat és lehetőség, amelyet az élet tett időszérűvé. A nyugdíjazások során olyan szellemi tartalékok szabadulnak fel, amelyek felhasználására korábban lehetőség nem volt. Jelenleg adottak azok a feltételek, amikor egy tekintélyesnek mondható szellemi tartalékot vethetünk be az állambiztonsági munka alkalmazott eszközeinek továbbfejlesztésébe, a munka színvonalának emelésébe, a felmerülő problémák megoldásának gyorsabb megszervezésébe.

Szocialista forradalmunk első három évtizedében szerzett gazdag ismeretanyaggal és tapasztalattal rendelkező vezetők foglalkoztatása jól ötvözheti a megfiatalított és tehetséges, aktív vezetői állományunk lendületét.

A nyugállományúak foglalkoztatásának kérdését hosszú távú feladatnak kell tekinteni, amely — feltehetően — nem lesz teljesen problémamentes. Már a szervezésnél, s valószínűen a végrehajtás kezdeténél is különböző vélt és valóságos nehézségek jelentkezhetnek. Ezek rendezése, különösen az első időszakban az aktív vezetői állomány számára bizonyos többletmunkát is igényel, amelyet most, e munka beindításakor indokolt figyelembe venni.

Budapest, 1978. augusztus 23.

MUNKASZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről a BM
(a szerv megnevezése), másrészről
(..... szül. év, hely anyja neve)
..... alatti lakos között, az alábbi
feltételek mellett:

1. A BM (a szerv megnevezése) 19.... év
..... hó napjától alkalmazza Önt
munkakör betöltésére.
2. Személyi alapbérét a hatályos bérutasításban foglaltak szerint, havi Ft-ban állapítom
meg, továbbá korpótlék illeti meg, ha ennek jogszabályi feltételei fennállnak.
3. Ez a munkaszerződés
— határozatlan, illetve
— határozott
19.... év hó napjától
19.... év hó napjáig terjedő időre szól.*
4. A munkábalépés napjától számított nap próbaidőnek tekintendő. A próbaidő alatt a szerződő
felek bármelyike a munkaviszonyt felmondás és indokolás nélkül, azonnali hatállyal megszüntetheti.
5. A munkavállaló kötelezi magát, hogy a munkakörével kapcsolatos feladatokat lelkiismeretesen, a meg-
kívánható hozzáértéssel és kellő időben elvégzi, valamint a munkája ellátásával kapcsolatban utasításra
jogosult vezetőjétől kapott parancsokat végrehajtja.
6. Tudomásul veszi a munkavállaló, hogy a munkaviszonya alatt a tudomására jutott szolgálati titkokat
a munkaviszonya fennállása alatt és annak megszűnése után, csak az arra jogosult személyekkel közölheti
és e kötelezettségének megsértése esetén a munkaviszony megszűnése után is büntetőjogi felelősséggel
tartozik.
7. Ez a munkaszerződés aláírásának napjától érvényes.
8. A munkaszerződésben nem szabályozott vagy a munkaviszony tartama alatt felmerülő munkaviszony-
nyal összefüggő minden kérdésben a Munka Törvénykönyve és annak végrehajtási rendelkezéseit
illetve a Belügyminisztérium hatályban lévő vonatkozó utasításait kell alkalmazni.

Kelt, 19.... év hó nap.

.....
munkavállaló

.....
alkalmazó szerv vezetője
(parancsnoka)

Jóváhagyom:

Kelt, 19.... év hó nap.

.....
jóváhagyásra jogosult aláírása

* a nem kívánt szöveget törölni kell.